

Telegrafu Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe

se adresează **Redacției** Telegrafu Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

se adresează **Administrației** ziarului Telegrafu Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noua organizare a breslelor

O lege recentă a fixat noile principii și norme de asociere ale lucrătorilor și meseriașilor de diferite categorii profesionale. După declarațiile dlui M. Ralea, ministrul muncii, trei sunt principiile cele noi ce stau la baza acestei legi: 1. concentrarea sindicală, 2. despoliticianizarea asociațiilor profesionale și 3. naționalizarea lor.

În spiritul primului principiu nu se va recunoaște de aci înainte personalitate juridică decât unei singure asociații pentru lucrătorii unei meserii, pe Ținut. Înainte se creiau mai multe asociații pentru aceeași categorie de meseriași, supralicitându-se în avantajele ce se promiteau celor ce se vor înscrie în ele. Asociația recunoscută ca personalitate juridică se numește breaslă — legea a scos acest termen din trecutul meseriilor românești — și ea va avea ramificații în fiecare județ, iar breslele de aceeași categorie din Ținuturi vor avea o uniune în Capitală.

Despoliticianizarea breslelor însemnează interdicția de-a se cartela cu partidele politice pentru a sta în slujba lor. Alegerea conducătorilor va trebui făcută nu dintre conducătorii fără profesie, ci din cele mai bune elemente cari muncesc efectiv în cadrul profesiei lor. Organizațiile profesionale vor trebui să se ocupe cu problemele și interesele profesionale ale membrilor lor.

Iar prin naționalizarea breslelor se înțelege oprirea lor de-a se ocupa cu «afilierea la organizații internaționale dela cari primeau adesea sugestii și îndrumări» și încadrarea în solidaritatea națională și în slujba intereselor naționale.

Aceste trei principii sunt în spiritul timpului nostru și din ele se in-

spiră organizațiile muncitorești din cele mai multe țări. Adoptarea lor echivalează cu o depășire a liberalismului individualist și a marxismului internațional și disolvant.

În special trebuie salutat cu multă satisfacție principiul național în organizarea și orientarea diferitelor categorii de muncitori. Numai cât ni se pare că termenul «național» e luat în noua lege nu în sensul etnic, ci în cel de cetățenie. Și credem că nu e suficient ca o breaslă să fie națională doar prin aceea că e independentă de organizațiile internaționale, ci și prin membrii ei cari să fie români în proporție cu raportul dintre numărul românilor și al străinilor în această țară. Trebuie mers aci până la ultima consecință a principiului și realizat postulatul just, formulat de dl Nichifor Crainic în «Programul statului etnocratic». Numai atunci breasla va putea fi însuflețită de imperativul solidarității naționale, de o tendință centripetală în raport cu statul nostru. Înțelegem că problema aceasta nu poate fi rezolvată prin legea breslelor, cari prescrie cum să se asocieze meseriașii, ci printr-o serie de măsuri, urmărite cu tenacitate zeci de ani, prin care să se înmulțească însuși numărul meseriașilor români până la a ajunge proporțional cu cel al meseriașilor străini.

Cu speranța că realizarea acestui mare deziderat național va fi urmărită sistematic, trebuie să accentuăm chiar și numai enunțarea și forma mai modestă deacum a principiului solidarității naționale introdus de noua lege în constituția breslelor.

Acest principiu va atenua în suflul muncitorului și al meseriașului starea de suflet negativistă produsă

de microbul marxist. Muncitorul va fi îndrumat să nu mai aștepte binele social ca un fruct al urii și răsturnării oricărei oridini, ci ca un rezultat al colaborării frățești între toți factorii muncitori ai națiunii. Va fi îndrumat astfel spre o stare de suflet care e cu totul în acord cu spiritul creștin: frățietate și muncă, spre un bine comun, spre o ajutorare reciprocă.

Direcția aceasta e atât de mult creștină și e atât de cert că numai cu ajutorul virtuților creștine se poate urmări cu succes, încât ne mirăm de ce nu a folosit dl Ralea și termenul «creștin» pentru etichetarea noului principii ce stau la baza acestei legi.

Ideea de clasă, exploatată de marxism, era o idee de ură, de repulsiune între factorii societății; deci o idee anticreștină. Ea a crescut din sau paralel cu concepția că viața e o luptă a unui ins sau a unui grup împotriva altuia. Viața era intuită în imaginea unei crâncene «lupte pentru existență», ca un război al tuturor contra tuturor. Creștinismul vorbește de o solidaritate, de o colaborare a factorilor din cosmos, care e creat ca o operă armonioasă, unitară a aceluiași Creator. Creștinismul propovăduiește iubirea pentru toți, abnegația și autosacrificarea propriei persoane pentru toți, chiar și pentru cei răi. Realitatea ni se prezintă iarăși, în aspectele fundamentale ale ei, nu ca război reciproc de exterminare, ci ca ajutorare reciprocă. Iată familia, instituția fundamentală a vieții omenești: ea e dată pentru că omul nu s'ar putea ridica singur. În viața de toate zilele experiențelor mult ajutorare reciprocă (prin școală, profesii, stat) decât lupta de exterminare reciprocă. Aceasta e umbra vieții, nu ipostasul ei. E stâlcirea adusă de păcat, nu însăși ființa realității.

Precum un om ce se conduce de sentimentul de ură și de scopuri pur negativiste, e un monstru, o apa-

riție anormală, la fel clasa care e străbătută de aceleași porniri, e ceva monstruos.

Firești și reale sunt profesiunile, categoriile de muncă. Marxismul a adaus la profesiune un element afectiv, ura, repulsiunea față de alte profesii și a creat astfel ideea de clasă. Dar precum pe un om nu-l numești după ceea ce-i negativ în el, ci după ceea ce reprezintă pozitiv, la fel nici o categorie de oameni nu e just să o numești după ceea ce anumite împrejurări pot adauga la ea negativ.

Noua concepție despre organizarea categoriilor muncitoare caută să purifice acest adaus afectiv de ură din sufletul lor și prin aceasta înlătură termenul de clasă, rămânând la cel esențial de profesiune.

Profesiunile sunt pentru organismul social al națiunii, ceea ce sunt diferitele stări harice în organismul mistic al Bisericii: mădulare cu funcțiuni deosebite, cari se întregesc unul pe altul, lucrând în favorul întregului și abia prin aceasta în favorul lor.

Într'un stat național adevărat (acesta însă trebuie să fie și creștin) muncitorii de toate categoriile sunt pentru stat, dar și statul pentru ei. Munca în toate formele ei trebuie să fie marele criteriu, după care au să fie cetățenii cinstiți și răsplățiți. Omul muncitor trebuie să știe că dacă el muncește pentru toți, la fel toți muncesc pentru el. Unde însă unii numai muncesc, iar alții numai mănâncă, acolo e ceva putred, și nu e nici o mirare dacă categoria muncitoare solidară cu neamul, se transformă în clasă dușmană lui.

Dar, pentru înlăturarea urii dintre grupurile de oameni și pentru întărirea spiritului de muncă și solidaritate între ele, e necesar pe lângă naționalism, mult, mult creștinism.

D. STĂNILOAE

* FOIȘOARA *

Referat asupra călătoriei de studiu în județul Hunedoara

Din 2-24 Septembrie 1938, însoțit de fotografu E. Bordan din Cluj, am vizitat cu mașina, călare și pe jos, bisericile de lemn în număr de 80, din protopopiatele Brad, Băița, Deva, Iliă, Dobra. Cifra aceasta reprezintă jumătate din bisericile de lemn ale Arhiepiscopiei din Sibiu. Scopul călătoriei a fost a inventaria bisericile de lemn, ca atare, obiectele demne de muzeu din interiorul lor, a le fotografia, a aduna datele istorice cu privire la vechimea lor, a le studia construcția și forma lor în vederea publicării unui album al bisericilor de lemn din arhiepiscopie; în sfârșit, a examina modul lor de păstrare spre a fi în situația de a decide, care din ele merită a

fi conservate și în viitor, și care pot fi demolate, a fixa apoi care sunt normele de conservare pentru viitor. Această misiune am îndeplinit-o în împrejurări extrem de grele pentru un om dela oraș: cu mașina numai la puține biserici s'a putut ajunge, făcând drumul mai des pe jos, ore întregi și călare dela 7 dimineața până seara pe drumuri rele, cu urcuș și scoborâș îndrăzneț, uneori periculos, la această mare oboselă se adaugă prânzul la oră variabilă și adeseori frugal. Executând zilnic acest program, în a treia săptămână din cauza oboselii, numai cu sforțuri am putut continua; la mașină s'au defectat pe rând cauciucurile, ba s'a rupt axa, bara de direcție suferind accidente, spre noroc fără urmări mai serioase, fotografu din cauza oboselii nu mai putea da atenția necesară lucrărilor sale. Astfel am văzut de bine, după 22 de zile a înceta lucrările. După călătorie am fost suferind câteva zile. Celălalte, aproximativ 80 biserici de lemn, vor fi studiate în vara viitoare, apoi va urma studiul întregului material și publicarea albumului.

Rezultatul călătoriei este foarte îmbucurător. Am cercetat 80 biserici de lemn, necunoscute științei, nepublicate, ca dată unele mai vechi decât cele din județul Arad și Bihor (de ex. Căbești 1673, Birtin 1692) unele de dimensiuni incomparabil mai mari și cu particularități ce nu se găsesc în alte părți. Despre aceasta voi vorbi în studiul meu pe care îl voi scrie.

S'au făcut aproape 400 fotografii, care se vor lucra în timp de aproximativ o lună, se vor executa două exemplare din fiecare: unul pentru arhiva arhiepiscopiei, altul pentru studiul subsemnatului. Inventarul obiectelor de muzeu din biserici îl anexez. În privința păstrării ori demolării unei biserici de lemn, notele pe cari le-am luat, ajutate de fotografiile făcute, mă vor pune în situația de a răspunde la fiecare întrebare concretă, afirmativ ori negativ, după caz. Prin contactul meu cu dnii protopopi și preoți, le-am dat indicațiile necesare, cum trebuie să fie păstrate și restaurate bisericile de lemn, le-am atras atenția asupra obiectelor liturgice de valoare ce posed.

Ca propuneri concrete, am onoarea a prezenta următoarele: deoarece modernismul dela orașe a pătruns și în cele mai îndepărtate sate și amenință bisericile de lemn cu pierderea caracterului de material, de stil și de artă: 1. să nu se permită în viitor ca o biserică de lemn să fie acoperită cu tiglă ori tînchea, nici măcar parțial ori la turn; 2. Să nu se permită ca arcadele galeriei dela turn să se acopere prin obloane, înlocuind astfel galeria deschisă prin fereastră; 3. Să nu se permită tencuirea interioară ori exterioară a pereților de lemn prin acoperirea cu pământ vărut. Tencuirea lemnului în loc să conserveze, coace bărnele și face să se ascundă caracterul de lemn. În caz dacă lipsește tencuirea, ca mijloc de apărare contra curentului și frigului, se pot cupțui pereții interiori cu scânduri (numai dacă nu se acoper astfel picturile murale); 4. Să se împiedece văruierea ori zugrăvirea ușilor sculptate, a inscripțiilor, precum și a scândurilor, pereții interiori netencuiți, acoperiți cu scânduri, pot primi însă o viitoare pictură murală; 5. Să se împiedece tăierea

De ziua Suveranului

Duminecă, în 16 Octomvrie 1938, M. Sa Regele CAROL II împlinește vârsta de 45 ani.

În aceste zile de mari sbuciumări, Preagrațiosul nostru Suveran, Împlinindu-și greaua sarcină a slujbei Sale închinată progresului obștesc și păcii creștinești, poartă o deosebită grijă intereselor neamului și ale țării pe toate tărâmurile vieții publice.

Biserica ortodoxă română și slujitorii săi nu pot decât să se bucure din toată inima, când M. Sa Regele nostru Carol II își manifestă părintească atențiune pentru această strămoșească biserică și credincioșii ei, cari aduc din nou urarea omagială ca bunul Dumnezeu să înzilească și mai departe pe iubitul nostru Suveran cu lungă viață și bună sănătate.

Binecuvântarea și ajutorul celui Atotputernic să coboare asupra Lui și a întregii Familii Domnitoare!

Cuvinte regale

Superioritatea românilor asupra celorlalte popoare este tocmai aceasta: nu suntem formați din trei mlădițe pornite din aceeași tulpină, ci suntem un singur trup ce nu se poate împărți niciodată, proba hotărâtoare este că la Dunăre, la Tisa, la Nistru și în deșeurile Carpaților vorbim una și aceeași limbă, pricepută și rostită de toți locuitorii acestui pământ românesc.

— Imi aduc aminte, din discursurile ce le-am auzit în cursul călătoriei Mele peste mări și țări, de un cuvânt al unuia dintre stăpânitorii indigeni ai Indiei, care vorbind de vitalitatea deosebită a națiunii noastre, spunea: „Voi acolo, în colțul vostru, în loc neuzat, sunteți un popor al viitorului“.

Nr. 9403—1938

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că erezii după Părintele Ioan Manta din Gurarâului, decedat la 22 August 1938, în baza §-ului 5 din Regulamentul fondului de ajutorare preoțesc au primit dela Cassa arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o rețineră, ajutorul preoțesc de Lei 40.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 1 Oct. 1938.

Consiliul arhiepiscopesc

cu scop de a mări ușa de intrare și ferestrele vechi, care erau mici.

Deoarece o mare parte a bisericilor de lemn, vechi nu mai are forma veche a turnului: 6. La repararea din viitor a turnurilor să se ia ca model turnul bisericii din Dănulești și Cănelul de Sus. Cu ocazia acoperirii din nou a bisericilor și turnurilor să se înlocuiască tinicheaua și țigla cu șindrilă. Șindrila însă să nu fie de fabricație modernă, adecă de tot subțire, ci ca și demult, să fie fabricată de țărani și să aibă grosimea necesară, asigurându-i astfel o mare durabilitate; 7. Proporția între turn și corpul bisericii să rămână ca și la Dănulești, care este cel mai clasic exemplu de urmat; 8. Țărani credincioși să fie îndemnați ca acolo unde bisericile nu au uși frumos sculptate și crestate, să înlocuiască pe cele simple și neestetice. Ca exemplu vor servi cele ce le voi reproduce în album, de ex. cea dela Bacea, Curechiu; 9. Să nu se îndepărteze fierele de apărare dela ferestre; 10. Să se spele varul de pe ușile sculptate și de pe inscripțiile lor; 11. Acolo unde numărul sufletelor a crescut atât de mult, încât biserica de lemn a devenit neîncăpătoare, ea poate să fie mărită tot în lemn, fără a-i denatura caracterul și proporțiile în raport cu turnul. În cazul acesta coiful turnului trebuie considerabil înălțat în înălțime; 12.

Rodul Evangheliei lui Hristos

În vremuri ca cele de astăzi, când, norii grei își cern potopul peste cerul Europei, când creere infierbântate de neliniște își frământă miezul pentru găsirea unui mijloc de mai bună viațuire, pământul românesc se face ecoul credinței poporului său drept credincios, al cărui suflet nobil se plămădește rând pe rând în frumoase biserici înălțate spre lauda Măririi.

Dintr'o parte în alta a țării, auzim cum răsună, de sub streășina înaltă a turlor, noui clopote, a căror armonie duioasă se împletește împăciuitoare în înaltul albastru, cu dorul după mântuire al miilor de credincioși.

Astfel, din belșugul de credință al dreptcredincioșilor din Diciosânmartin — după o strădanie de zece ani — s'a ridicat un prea frumos locaș de închinare, cu hramul sfântului Gheorghe și dăruit ostenitorilor pe calea Domnului, prin târnosirea lui de înalt Prea Sf. Sa Nicolae, Mitropolitul Ardealului.

În ziua de 9 Octomvrie 1938, I. P. S. Mitropolit Nicolae, dimpreună cu Pr. asesor I. Grovu, un sobor de 12 preoți din protopopiatul Târnavei și jur și diaconii prof. Al. Popa și Gh. Șoima dela Sibiu, au purces întru sfințirea noului locaș. Răspunsurile la sfânta liturghie au fost date de corul studenților teologi dela Academia „Andreiană” din Sibiu, sub plina de măiestrie conducere a dlui prof. P. Gherman.

Mulțimea capetelor erau luminate de strălucirea noului locaș, iar Duhul Domnului îi însenina pe toți cei deopotrivă ostenitori, făcând să fie „o singură inimă și un singur suflet în mulțimea celor ce credeau și se rugau”, (Cf. F. ap. 4, 32).

La sfârșitul sfinteii liturghii, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, îndulcește sufletul credincioșilor tixuiți sub cupola înaltă a bisericii, prin frumoasele cuvinte talmăcite pe marginea declarației Sf. apostol Pavel către Romani: — „Nu mă rușinez de Evanghelia lui Hristos, pentru că este puterea lui Dumnezeu, spre mântuirea orișicui care crede...” (Rom. 1, 17).

Un rod al Evangheliei lui Hristos și al îndrăsnirii sufletelor credincioase, prin Evanghelia, este — spune I. P. S. Sa — și această frumoasă biserică. Niciodată, credincioșii nu trebuie să se rușineze de Evanghelia lui Hristos, pentru că atunci când nu se rușinează de ea, va sporii credința, vor sporii faptele cele bune și pe deasupra tuturor pacea și buna înțelegere între fiii neamului nostru, indiferent de confesiune sau limbă. Cine nu se rușinează de Evanghelia lui Hristos, acela îndrăznește întru cele bune, acela iubește mult, iar iubirea este cheagul care leagă întreolaltă pe toți fiii unui popor și-i ține în armonioasă viațuire.

Numerile de casă dela ușa bisericii ar trebui îndepărtate și așezate pe gardul ce înconjoară biserica; 13. Clerul are datoria de a ambiționa credincioșii de a executa din nou cruci frumos cioplite și crestate, în cimitirul din jurul bisericii și cruci de mână liturgice, sfeșnice, potire de lemn, cruci de drum (rugă). Modele se vor găsi în albumul meu și în cele anterioare. Prin aceste modele să nu se ajungă însă la uniformitate, ci pe baza lor la noi inspirații și variante; 14. Femeile să fie ambiționate de a executa ștergere brodate cu grijă, pentru a fi așezate deasupra icoanelor de pe tămplă și pereți; 15. O colecție dintre cele mai frumoase ștergere să fie adunată la muzeul Arhidiecezan, indicându-se strict locul de proveniență; 16. Clerul să-și dea silința de a convinge pe credincioși de necesitatea și valoarea tradiției în arhitectura și arta religioasă, să trezească pietatea față de obiectele vechi. În deosebi cele indicate în inventarul meu să fie ținute strict în evidență, ca ele să nu fie aruncate, restaurate, ori înstrăinate. Arhiepiscopia ar putea cere cele mai importante obiecte pentru muzeu, trimițând în schimb altele noi. (Cele mai de mare valoare sunt subliniate în conspect). Conspectul să fie comunicat preoților prin dnii protopopi. Feloanele sdrențuite nu vor fi expuse în muzeu, ci numai bucăți tăiate din ele, pentru

Cine iubește mult, cine iubește pe aproapele său, acela are pe Hristos ca ajutor întru toate cele bune. Cu Hristos, roșturile înalte ale vieții sporesc, și acolo unde este Hristos, prîsosește darul, iar — din contră — oricât ne-am strădui noi, dacă nu avem pe Hristos cu noi, zadarnică este toată străduința noastră, căci „fără mine nu puteți face nimic”, — zice Mântuitorul (Io. 15, 5).

Darul Duhului Sfânt și părtășania noastră cu Hristos Domnul, ni le însușim prin Biserică, pe care se cuvine să o cercetăm cât mai des și cu cât mai multă credință.

Ca încheiere, I. P. S. Sa, subliniază zelul celor cari au trudit pentru ridicarea noului locaș de închinare, între cari un merit deosebit are parohul locului și protopop al Târnavei, părintele Gheorghe Oprean, apoi dl Lucescu, fost prefect, Societatea femeilor ortodoxe etc.

După săvârșirea sfintelor slujbe, s'a dat o masă comună unde, au toastat I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, vrednicind strădania credincioșilor și mulțumind tuturor celor cari au depus obolul lor, apoi dl Iota, prefect al județului Târnavă mică, dl Pap, primar al Diciosânmartinului, dl Lucescu, fost prefect, Pr. Tătar, protopop greco-catolic, Prof. Lăzărescu, dl Dinopol, Prot. Gh. Oprean, etc.

Dumnezeu să-și întindă brațul său ocrotitor și pe mai departe peste poporul său cel dreptcredincios, păzindu-l de cursele vrăjmașului. — Un asistent.

La Sebeș-Alba s'a ținut Duminecă, în 9 l. c., adunarea generală a Frăției Ortodoxe Române din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu. În sfânta biserică s'a ținut, la ora 9 dimineața, sf. liturghie și invocarea duhului sfânt. Ședința festivă, la ora 11, a deschis-o dl I. Sandu, directorul școlii normale «A. Șaguna» din Sibiu, vorbind despre marii bărbați pe cari i-a dat Sebeșul ortodoxiei noastre (episcopul Vasile Moga, «teologul» Ioan Moga, directorul școlii de preoți din Sibiu și Moise Fulea).

Au vorbit la această ocazie: P. C. Sa Păr. S. Căndea, consilier arhiepiscopesc în numele I. P. S. Mitropolit Nicolae, dl Avram Vesa subprefect de Alba în numele dlui Rezident regal Dănilă Pap și al prefectului de Alba, dl Sârbu primarul Sebeșului, dl prof. Besoiu în numele școlii și P. C. S. Prof. V. Oana.

Darea de seamă despre gestiunea financiară și alegerea noului comitet pe o perioadă de 5 ani. Comitetul nou este aproape identic cu cel vechi. Un festival religios, impresionant și însuflețitor, s'a dat la ora 4 d. a.; cu acest prilej a cuvântat Păr. Dr. D. Stăniloae despre: Sufletul românesc și ortodoxia.

Asupra activității pilduitoare, a secției sibiene a FOR-ului vom reveni.

a arăta stofele din care erau confecționate.

Separat trebuie să ne ocupăm cu *pictura bisericilor*. Biserici de lemn pictate cu scene sfinte în ultimele decenii nu am găsit, deși sunt multe care așteaptă pictura. Prin pictarea lor, ele ar câștiga mult în ochii credincioșilor. Acoperirea completă cu picturi a interiorului, este în tradiția bisericilor noastre. Indemnul de sus ar fi binevenit. Spiritul de jertfă nu lipsește, aceasta o vedem din numeroasele icoane recente donate de credincioși. Spre regret, toate aceste icoane donate sunt catolice, nu ortodoxe, iar ca valoare fără nici un preț: litografiile pe hârtie cumpărate dela minoritari. Nu am găsit în ultimii 30 de ani, nici o icoană pe lemn ori pânză, care s'ar fi donat și care s'ar compara cu icoanele vechi în ulei. Credincioșii nu au de unde să cumpere. Mai demult cumpărau la târguri și dela agenți ambulanti, icoane pe sticlă din Nicula (gr.-cat.); acum și industria aceasta a dispărut și se achiziționează numai litografiile catolice fără valoare. Neajunsul acesta ar putea fi remediat, înființându-se la Arhiepiscopie și protopopiate magazii de icoane ortodoxe destinate cumpărării prin credincioși. Icoanele acestea ar urma să fie executate de artiști serioși, versați în iconografia bizantino-română, iar după acestea să se execute reproduceri colorate pe material durabil

Educația tineretului și promovarea sănătății poporului prin străjerie

Admirabila instituție regală a «Străjii Țării» săvârșește, de câțiva ani, o operă de educație națională dintre cele mai folositoare în mijlocul tineretului nostru. Slujitorii sfintei noastre Biserici s'au încadrat dela început în această mișcare, menită să îndrumeze pe căile cele bune avântul tineretului nostru și să-l pună în slujba marilor idealuri ale neamului.

Această preoțime a înțeles însemnătatea covârșitoare a ofensivei sanitare pe care a pornit-o de curând ministerul sănătății și se ostenește să-și dea prețiosul ei concurs la această izbăvitoare lucrare.

Pentruca lucrarea preoților noștri pe aceste două tărâmuri pastorale să poată avea dintr'o mai întinsă cunoaștere a problemelor și să se poată desfășura mai sistematic, ministerul cultelor va pune la dispoziția slujitorilor altarelor noastre două broșuri de temeinică îndrumare.

Spre a se înfăptui cât mai grabnic acest gând, ministerul cultelor și artelor publică concurs pentru două premii de câte 10.000 lei cari se vor acorda celor mai bune lucrări cu subiectul:

1. Preotul și „Straja Țării”. (Cum trebuie să se încadreze preotul, cu activitatea sa, în organizația Străjeriei); și

2. Preotul și sănătatea poporului. (Cum poate contribui preotul la păstrarea și întărirea sănătății poporului credincios).

Manuscrisele, a căror întindere nu va putea trece peste patru coale de tipar, vor fi trimise Ministerului Cultelor și Artelor până cel mai târziu la 1 Decemvrie 1938.

Trimițătorii vor face pe plic mențiunea: «Pentru premiul: Preotul și «Straja Țării» — sau: «Preotul și sănătatea poporului».

Lucrările premiate rămân proprietatea Ministerului cultelor și artelor, care se va îngriji de tipărirea și răspândirea lor în mijlocul preoțimii.

E bine ca preoții cari vor fi ispițiți să participe la concurs, să lucreze în colaborare cu un străjer încercat și cu un medic, sau să-și ia în prealabil informațiile necesare și dela conducerea «Străjii Țării» și a Ministerului Sănătății.

Organizați Reuniuni de femei

pentru credincioșii cu mijloace reduse. Și aici credincioșii ar putea fi îmboldiți să se unească mai mulți și să cumpere împreună o icoană de valoare la înălțimea timpului în care trăim. Litografiile catolice ar trebui, prin ordin, ridicate din biserici. Mai ales la biserici monumente istorice (d. ex. Gurasada) ele fac o impresie detestabilă. Am găsit mai multe icoane vechi rău restaurate de un pictor Franz Tescel în diferite biserici. Multe din icoanele vechi au nevoie de restaurare pricepută, acestea însă s'ar putea face numai print'un pictor restaurator priceput, care autorizat ar colinda bisericile.

Cum în călătoria mea am vizitat și bisericile de zid ce cădeau în cale, mă simt dator a da unele observări și în privința celor nou zidite. Cunoscătorul de artă câștigă impresia tristă, că la noile biserici de zid lipsesc directivele necesare și că aprobările de edificare se dau cu ușurință. Meșterii arhitecți, sunt aproape fără excepție neromâni, care nu sunt în clar cu stilul bizantin și bizantino-român. Ceeace supără este de obicei imbinarea cupolei și a turnului, apoi lipsa raportului între înălțime și lățime. În bisericile ortodoxe cupola ori cupolele trebuie să fie dominante, față de clopotnițe; turnul de vest este ceva catolic. El trebuie deci redus la minimum. Apoi înălțimea prea mare față de lățime

ochii lui. Deci spre ei s'a îndreptat, logic și fatal, atenția, nădejdea, încrederea, într'un cuvânt sufletul poporului ce se naște.

Păgânii se adresau lor pentru încreștinare. Cei abia încreștinați pentru îndrumări și întărire în credință. Creștinii pentru servicii și slujbe. Cei slabi pentru întărire. Cei fricoși pentru îmbărbătare. Cei jefuiți și loviți de barbari pentru ucis și mângâiere. Familiile celor ajiți pentru înmormântare.

Când ieșea vestea unei noi năvăliri, când apăreau la orizont cetele de barbari, când oamenii de pe sate se frământau, cu inima strânsă de frică, încotro să fugă, unde să se ascundă, fatal întrebau pe cineva mai mare, mai învățat dintre ei. Și acela nu era altul, decât preotul. El da semnalul plecării și conducea pe refugiați.

In fund de codru, cine le spunea cuvinte de mângâiere și îmbărbătare, cine le ușura durerile, cine le boteza pruncii și le îngropa morții? Iar dacă se iveau ici-colo voinici, cari încercau atacarea furie a năvălitorului, debună-seamă că nu plecau fără încuviințarea și binecuvântarea preotului din pădure.

Dupăce unul dintre ei iscodea, că au plecat căpcăunii, cine da semnalul înapoierii? Întorși acasă, cine le sfînșea căminele refăcute?

Dacă pe alocurea se simțea nevoia vreunei întreprinderi de acțiune socială, dacă pe vreo vale se ridică unul mai curajos și mai desghetat, care lua o inițiativă de organizare, debună-seamă cu numai cu binecuvântarea preotului era unanim acceptat și respectat.

Juzii de pe sate, cnejii de pe văi, cari au început să apară spontan ici-colo, cu siguranță erau ridicați din jurul conducătorului din vremurile de bejenie, din jurul preotului.

Este greșit, că se numește acea perioadă „epoca juzilor, a cnezilor, ori a voevozilor”. Ei n'au putut fi, multă vreme, decât apariții izolate și sporadice. Se ridicau, dar nu puteau să se mențină. Alți barbari se arătau la orizont, altă năvălire, altă fugă; iarăși praf și pârjol de toată organizația! Ori, un fenomen numai atunci poate fi considerat instituție, când devine permanent și are continuitate. Juzii, cnejii și voevozii abia pela 800 devin mai deși și mai constanți, și numai după 1200, instituție. Dacă au apărut pe ici, pe colo, n'au existat pretutindeni. Au fost ei personaje principale în consumarea anumitor evenimente istorice, dar nu factorii permanenți ai purtării de grijă. N'au stăpânit ei epoca, ci preoții. E încontestabil, că aceștia din urmă au fost, în toată acea lungă vreme de 1000 de ani, singurul factor constant de mare autoritate morală și lumească. Și totuși, ce fin simț al măsurii: n'au depășit nici o singură dată sfera misiunii lor, care a fost cea spirituală, religioasă, morală; nu s'au lăsat ispitiți a încerca să instituască o conducere teocratică, ori clericală, cum au făcut spre pildă călu-

una așezate la baza ramificațiilor mari filactice, familie, ordin, clasă, așa încât prelungirile făcute de transformiști până la tulpina comună sunt numai nominale, fără nici o bază reală. Formele intermediare, așezate de transformiști în lacunele arborelui filogenetic, nu sunt decât dubioase și contradictorii. Vom lua câteva exemple, după L. Vialleton, (Vialleton, idem pg. 109 și următoarele).

Ca formă intermediară între pești și amfibii, (Amfibii animale cari duc viața și în apă și pe uscat $\mu\mu\mu$ -îndoit, $\beta\mu\mu$ -viață. La această clasă se numără tot felul de broaște), au fost socotiți de către transformiști, dipneuștii (pești cari pe lângă respirația branchială au și un sac pulmonar). Dipneuștii nu numai că nu au apărut ultimii din punct de vedere cronologic în clasa peștilor, ca să marcheze o formă de trecere spre amfibii, dar atât prin forma cât și construcția lor anatomică sunt pești în întregime.

(Urmează)

gării apuseni în evul mediu. Unde era nevoie de organizare socială, consfințeau ori lăsau locul juzilor și cnezilor.

Aceasta a fost „epoca preoților” în viața neamului românesc. A început cu părăsirea Daciei de Adrelian [271] și s'a încheiat cu întemeierea Principatelor [1247]. Coincide cu epoca năvălirilor, reprezentând latura ei pozitivă, luminată. Cuprinde în ea epoca nașterii și formării neamului românesc și a primelor lui experiențe și oțeliri în lupta

Probleme-Recensii-Comentarii

Foaie nouă. — În slujba simțirii naționaliste pleacă la drum revista bucureșteană **Ideea Națională**, scrisă de dnii Alex. Hodoș, Radu Dragnea și Tomia Vlădescu, trei dintre cei mai de seamă gazetari români, cu numele cărora publicul cetitor, din capitală și din provincie, s'a înălțat în alte locuri: în coloanele „Calendarului”, ale „Țării Noastre” și ale „Bunei Vestiri”. Primul număr ale revistei săptămânale, apărut la 6 Octomvrie 1938, aduce după primul cuvânt al redactorilor, articolele: Cultul lui Octavian Goga, Drumul nostru, Noua eră externă, Impotriva partidelor sau A. C. Cuza și un cuvânt „pro domo”, Gazeta rimată și Cronica, — tot atâtea contribuții bine înviesmântate și spuse cu îndrăzneala necesară.

Abonamentul, la **Ideea Națională**, este de 250 lei pe an. Un număr 5 lei. (Adresa: București, strada Alex. Lahovary Nr. 9).

În fruntea revistei se subliniază faptul, că în viața publică a țării noastre o lume nouă s'a născut, din voința M. Sale Regelui, la sfârșitul lunii Februar a acestui an. Au căzut partidele politice, au fost lăsați la vatră agenții electorali, risipitori de făgădueli, de minciuni și de rachiu, ear democrația românească, prin reprezentanții săi autorizați, și-a mărturisit pe față erorile săvârșite. Cei greșiți încearcă să se adapteze ritmului nou, în care s'a încadrat mersul treburilor obștești în România-Intregită... Actualul regim se găsește în deplină potrivire cu senzul gândirii noastre politice, realizând cea mai prielnică așezare pentru atingerea înalțelor țeluri ale doctrinei naționaliste, — spune primul cuvânt redacțional.

Toți prietenii acestei doctrine vor citi cu plăcere **Ideea Națională**, scrisă de cei trei gazetari de aceleași credințe.

Pr. Vas. Gh. Sibiescu, doctor în teologie: *Impăratul Iustinian I și ereziile*, București, Ed. „Cugetarea”, 1938, VIII°, 207 pg., 140 Lei. —

Apărută ca al III-lea volum în „Biblioteca Teologică”, inițiată de P. S. Irineu Mihălescu dela București, teza de doctorat a păr. V. G. Sibiescu, un cunoscut colaborator al „Revistei Teologice” dela Sibiu, ne prezintă pe marele împărat al Bizanțului Iustinian I în grija ce o purta liniștii Bisericii. Ca de altfel cei mai mulți din cei cari au urcat, în „Roma nouă”, tronul marelui Constantin, Impăratul Iustinian a fost adânc preocupat de problemele bisericesti ale timpului său. Mai întâi însuș faptul că a fost teolog de marcă și că i se atribue chiar tratate teologice și imne creștine, dovedește că în afară de administrație și de luptele pentru păstrarea vastului său imperiu, marele suveran creștin era muncit de neliniștii metafizice. Apoi legislația sa, pătrunsă până în adâncime de adevăruri dogmatice, ca să nu mai vorbim de canoanele și decretale ce le-a dat în legătură cu stăvilirea ereziilor, — toate acestea conturează figura unui monarh teolog, ca și care numai pe tronul din Bizanț au mai putut urca.

Și era sigur că în Bizanț unde se încrușișă spiritul speculativ al grecului cu tradițiile mistice ale Orientului, numai astfel de suverani puteau domni. Pe constantin îl considera Eusebie ca ισαπόστολος „deopotrivă cu apostolii”, fiindcă în tot ce făcea, simțea o chemare de sus. Urmașii

cu barbarii; înglobează deasemenea vremurile cnezilor și voevozilor, cu cele dinții încercări de organizare, desăvârșite în Principate.

Reprezintă așadar „copilăria și tinerețea poporului român” a poporului crescut de Dumnezeu prin slujitorii lui. Preoții au crescut deci neamul românesc și l-au trecut prin cea mai grea și mai critică fază a vieții sale; prin noaptea de 1000 de ani a copilăriei și a năvălirilor. E bine să se știe acest lucru.

lui, Teodosie cel mare, Teodosie II, Marcian, mai târziu Anastasie și alții, se întreceau în discuții teologice, în decretale de combatere a ereticilor ca să nu mai vorbim că și însușiseră un limbaj propriu teologic și bisericesc. Cu toții, reuniseră în persoana împăratului și puterea *Imperiului*, și pe a *Sacerdoșiului*.

Deaceea, în Bizanț, nu s'au iscat luptele cezaro-papiste din apus, iar dacă împărații aveau mână liberă în trebile bisericesti, aceasta a constituit un abuz numai mai târziu, când împărații erau slabi din punct de vedere moral (p. 3—7). Deaceea figura primului mare împărat bizantin, care a fost Iustinian, a format obiectul foarte multor preocupări. Dacăm pomeni numai studiile lui Gh. Diehl, Vasilev, Krumbacher, Rambaud, Iorga, Runciman și alții cari s'au ocupat de spiritualitatea vieții bizantine, ca să nu mai vorbim de cei cari au editat de nenumărate ori legislația lui Iustinian (Guenther, Krüger, Zaharia v. Lingenthal, Schwartz, Neansi, Deuzinger etc.), — figura marelui împărat ar atrage atenția teologilor să se ocupe în studii speciale de el. De aceea teologi ca A. Alivizatos, A. Knecht, A. Jugie, H. Leclercq, Biondo Biondi, Grumel, etc. i-au închinat studii detaliate. Dintre români, pe cât cunoaștem, păr. V. Șesan, T. M. Popescu și Gh. Cronț s'au ocupat mai deaproape de Iustinian, dar teza păr. Sibiescu le întrece pe toate fiind mai vastă și mai adâncită.

Lucrarea se împarte în 7 părți, precedându-le bibliografia foarte vastă (p. VII—XXXI) și introducerea substanțială și încheindu-se cu un apendice și o anexă.

În partea I, autorul se ocupă de pregătirea sufletescă a împăratului Iustinian (care se hrănea numai cu vegetale, पोश्ता mult, dormea puțin și citea până târziu... p. 12—14), apoi de scrierile împăratului: scrisori, edicte și tratate (autorul crede numai probabil imnul „Unule Născut” ca operă a împăratului) și în sfârșit despre teologia împăratului Iustinian, asupra căreia în deosebi sfântul Ciril de Alexandria și Leonțiu de Bizanț au avut mare influență, (totuși la sfârșitul vieții, Iustinian a ajuns eretic, predicând oftardochetismul, credința că trupul Mântuitorului nu e supus legii distrugerii, p. 34).

Partea II-a tratează despre situația religioasă a imperiului la urcarea pe tron a lui Iustinian I, pomenind de erezia severiană, de schisma acachiană și de certurile călugărilor sciți (Despre călugării sciți a publicat autorul un studiu mai scurt în „Revista Teologică”, Sibiu 1936).

Partea III-a, mai amănunțită, tratează despre atitudinea lui Iustinian față de monofiziți, atitudine care s'a schimbat la început și pentru care istoricii i-au făcut multe imputări.

Partea IV-a se ocupă de cearta celor 3 capitole adecă de condamnarea scrierilor celor 3 scriitori bisericesti ce au format obiectul desbaterilor sin. V ecumenic. Atitudinea față de origenism (Cap. V) e la fel bine tratată, doar nu s'a insistat și asupra Evagși Ponticul. — În linii mai generale se vorbește de arianism (Cap. VI) și despre maniheism și alte erezii (Cap. VII).

În apendice se vorbește de atitudinea față de Evrei, de Samarineni și față de filozofia păgână, al cărei ultimă școală din Atena el a închis-o (a. 529). În anexă se dă o listă a patriarhilor din timpul domniei lui Iustinian.

Lucrarea păr. Sibiescu cuprinde un aparat bibliografic puternic. Nu lipsește simțul critic și deaceea studiul Dsale va rămânea. — T. Bodogae.

INFORMAȚIUNI

Dela Societatea națională ortodoxă a femeilor române. *Societatea ortodoxă națională a femeilor române, filiala Sibiu, convoacă pe toți membrii în adunarea generală pentru ziua de Sâmbătă 22 Oct. ora 6 d. m. în sala de ședințe a Astei, iar în cazul că nu se va întruni numărul reglementar de membri, ședința se va ține cu orice număr, după o jumătate de oră. Ordinea de zi: 1. Cuvânt de deschidere. — 2. Dare de seamă asupra activității anuale. — 3. Darea de seamă asupra gestiunii financiare. — 4. Raportul censorilor. — 5. Propuneri și alegeri de noi membri.*

Chemare. Cu arhieriasca binecuvântare și sub conducerea Prea Sfinției Sale Episcopului Nicolae, Oastea Domnului din Eparhia Orăzii, își ține al doilea congres în Dumineca din 23 Octomvrie 1938, la care se invită cu dragoste toți creștinii înțrați în Oastea Domnului și credincioșii care se interesează de mișcarea ei și o însoțesc cu dragoste lor. Catedrala ortodoxă română din Oradea își deschide larg porțile pentru a primi înăuntrul ei pe fiii credincioși ai Bisericii noastre, pe frații prea iubiți înrolați în Oaste, întru slujirea cu credință și cu dragoste a Domnului nostru Isus Hristos. Dumnezeu să ajute ca acest congres al Oștii Domnului dela frontiera de Vest a scumpei noastre țări să fie bogat în roade duhovnicești. El să fie prilej de înălțare sufletească și întărire puternică a acestei frontiere prin devotamentul nostru întreg pentru Mântuitorul Hristos și Biserica Sa, prin dragostea curată pentru pământul țării și Regele Ei și prin îndemnuri stăruitoare la virtute și fapte bune creștinești și cetățenești. Cei ce doresc a lua parte sunt rugați să se anunțe din vreme la Comitetul de organizare, care își are sediul la Casa națională din Oradea, Bdul Regele Ferdinand 11.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 16 Octomvrie 1938, va predica părintele Gh. Secaș.

Poșta redacției

Pr. I. B. în A. Aprobăm părerea de a nu intra, în cazul de față, în nici un fel de polemă ziaristică. Sperăm și noi, că organele chemate vor cerceta chestiunea și se vor rosti în onosecvență.

Un sistem de propagandă dăunător

Se observă uneori indivizi incorecți și pretenși inspecitori pe lângă întreprinderi de asigurare, de altfel serioase, înșelând buna credință a lumii.

Din nou, la Sibiu, de multe zile reprezentanți ai societății din București numită Compania de Asigurare, prin felul cum înțeleg să facă achiziție, deservesc pur și simplu ideea de asigurare.

Notăm faptele așa cum ni le-a relatat un distins intelectual sibian, cercetat de reprezentanții societății amintite.

Aceștia propun clienților contractarea asigurărilor de viață pe termen scurt, chiar exagerat de scurt și oferă prime extrem de reduse. Dar, nu numai atât oferă aceleași condiții de asigurare la orice persoane, indiferent de etate. Deci nu au limită de etate pentru asigurați. Astfel contractează asigurări de viață cu persoane de 60 de ani.

Se întâmplă că, distinsul meu cunoscut să aibă o mică idee de asigurare și să pună următoarea întrebare domnilor asigurători:

Bine, domnilor, dacă societatea Dvs. lucrează în condiții de acestea, nu înțeleg cum poate exista și de unde își formează fondurile necesare desdaunării când primele extrem de reduse după propunerile ce faceți, nu vă pot garanta acoperirea cheltuielilor de regie!

Iată explicația.

Șa vedeți domnule X, care-i situația. Societatea noastră poate lucra în felul acesta în condiții mult mai avantajoase ca celelalte întreprinderi din țară și străinătate, deoarece în urma tulburărilor politice interne ca și cele de peste hotare, au făcut ca numeroși străini să plece din România. Ei bine, toți acei cari au plecat și au avut la noi asigurări de viață, după ce le-au plătit câțiva ani au renunțat la orice pretenție și deci societatea pe urma lor a rămas cu câștiguri imense. Ori cu sumele acestea noi facem operă filantropică. Și asta e un sistem de achiziție. Ce e drept prost sistem. Nu-mi pot închipui ca un om cu oricât de puțină judecată să poată crede asemenea năsbății. Ce e mai mult, cu tupeul lor cereau clienților contractarea unei asigurări de viață și plata cel puțin a timbrului. Să fie cinstite obiceiurile acestea? În tot cazul comerțului de asigurare numai servicii nu-i aduce. Bă dimpotrivă, creiază în public o neîncredere totală în această ramură economică, atât de utilă.

Indivizi în genul acestora, trebuiesc îndepărtați din întreprinderile de asigurare, cărora le cauzează în primul rând pierderi materiale, îndepărțând clienții, prin lipsa de încredere și seriozitate ce inspiră.

Mai mult trebuiesc dați pe mâna parchetului și băgați la închisoare. Buna credință a clienților nu trebuie speculată.

Avem nevoie de mai multă cinste profesională, dacă vrem să progresăm economic. Zic în general, deoarece în toate domeniile lipsește sinceritatea și cinstea adevărată profesională.

O îndreptare se impune. Numai să nu întârzie prea mult.

(22) 1—1

ION OPRIS